

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXXXI. — Izdan in razposlan dne 5. decembra 1896.

Vsebina: Št. 217. Zakon, s katerim se izdajajo predpisi o sestavi, notranji uredbi in opravljenem redu sodnij (zakon o uredbi sodnij).

217.

Zakon z dne 27. novembra 1896. l.,

s katerim se izdajajo predpisi o sestavi, notranji uredbi in opravljenem redu sodnij (zakon o uredbi sodnij).

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Prvi oddelek.

Sodnijske osebe.

Sodniški uradniki.

§. 1.

Pri zbornih sodnijah in pri okrajnih sodnijah v opravljanje sodniških poslov nameščeni uradniki so ali samostalni sodniški uradniki (sodniki po zmislu državnega osnovnega zakona o sodniški oblasti z dne 21. decembra 1867. l., drž. zak. št. 144) ali pa sodniški pomožni uradniki.

§. 2.

Sodniki po zmislu državnega osnovnega zakona so:

predsedniki in podpredsedniki zbornih sodnij;

svetovavci in drugi glasovalno pravico imajoči udje zbornih sodnij (§. 30.);

okrajni sodniki (predstojniki okrajnih sodnij) in pri okrajnih sodnijah nameščeni posamezni sodniki (§. 5. pravilnika sodnijske pristojnosti in §. 25. tega zakona).

§. 3.

Sodniški pomožni uradniki so imenovani nekateri na določene službene kraje, nekateri samo za okoliš više deželne sodnije. K prvim spadajo svetovavstveni tajniki in sodni pristavi, dokler jim ni podeljena glasovalna pravica ali niso postavljeni kot posamezni sodniki, k zadnjim pa avskultantje in za ves okoliš više deželne sodnije v določenem številu imenovani sodni pristavi. To število ne sme v nobenem okolišu više deželne sodnije presegati šestega dela sodnih pristavov, imenovanih na določen službeni kraj; pristavskih mest, ki se oddadó iz posebnih vzrokov samo začasno, ni vračunjati v to število.

Sodniškim pomožnim uradnikom se smejo izročiti vsa tista opravila spornega in nespornega postopanja in pa kazenskega postopanja, katera ne obsegajo sodniške odločbe. Opravila preiskovalnega sodnika, odrejenega ali zaprosenega sodnika se ne smejo izročiti avskultantom.

Sposobnost za sodniško službo.

§. 4.

Vsposobljenost za sodniško službo se pridobiva z dovršbo predpisanih pravoslovnih in državoslovnih študij, z uspešno opravo predpisanih teoretičnih preskušenj in z opravo preskušnje za sodniško službo. Preden se pripusti kedo k preskušnji za sodniško službo, mora dokončati triletno pripravljalno službo. Z dobrim uspehom opravljena preskušnja za odvetništvo nadomestuje preskušnjo za sodniško službo.

Mimo tega je vsaki redni javni učitelj prava na pravoslovni in državoslovni fakulteti kakega domačega vseučilišča sposoben za sodniško službo.

Kar se tiče pogojev za vstop v sodniško pripravljalno službo, veljajo za nje predpisi, po katerih se določuje ob začetku veljavnosti tega zakona vzprejem v sodniško prakso in namestba koga kot avskultanta.

Sodniška pripravljalna služba in preskušnja za sodniško službo.

§. 5.

Triletno pripravljalno službo je opraviti pri okrajnih sodnijah, pri zbornih sodnijah prve stopinje in pri državnem pravdništvu na zborni sodniji prve stopinje.

Del pripravljalne službe se sme dovršiti pri viših deželnih sodnijah, pri finančni prokuraturi ali v pisarnici kakega odvetnika. Uporaba pri finančni prokuraturi ali v odvetniški pisarnici se sme z ukazom pravosodnega ministra za posamezne okolišče viših deželnih sodnij ali za posamezne dele ali kraje kakega okolišča više deželne sodnije izreči za potrebno.

Službovanje pri sodniji mora trajati najmanj dve leti; nobeno drugo imenovanih službovanj ne sme presegati dobe šestih mesecev.

§. 6.

Med uporabo pri sodnijah je dajati avskultantom in pravnim praktikantom, ki so v pripravljalni službi, opravila v vseh službenih vrstah civilne in kazenske sodne oblasti ter jih podučevati tudi v opravljenih sodne pisarnice.

§. 7.

Pravni praktikant (avskultant) mora pisati opravilni zaznamek, v katerem je podajati pregled njegove uporabe, poudarjaje posamezna važnejša opravila, katera je on oskrbel. Ta zaznamek je predložiti vsaki mesec neposrednemu predpostavljeniku, oziroma odvetniku, in ta ga mora potrditi.

Vsako oblastvo (odvetnik), pri katerem je dovršil pravni praktikant (avskultant) del svoje pripravljalne službe, se mora izjaviti o njegovih opravilih v spričevalu, katero je doposlati naravnost predsedniku zborne sodnije.

§. 8.

Čas, med katerim je pravni praktikant (avskultant) odtegnjen pripravljalni službi vsled bolezni, dopusta ali orožne vaje, se ne všteva, v kolikor presegga na leto šest tednov kuple, v predpisano dobo pripravljalne službe. V koliko se všttevajo taki presledki v službeno dobo in prihajajo v poštev pri odmeri pokojnine, to se določuje po posebnih predpisih, ki veljajo o tem.

§. 9.

Določba o uporabi oseb, ki so v pripravljalni službi, posamez in o vrstnem redu raznih uporab, vodstvo pripravljalne službe in pa nadzor omenjenih oseb pristoji predsedniku zborne sodnije prve stopinje. Dokler ima pravni praktikant (avskultant) opravilo pri državnem pravdništvu ali pri odvetniku, pristoji njega neposredni nadzor predpostavljeniku, oziroma odvetniku.

§. 10.

Pri zbornih sodnijah je prirejati redne vaje, pri katerih je skrbeti za znanstveno obravnavo praktičnih primerov ter se ozirati hkratu na nadaljno teoretično izobrazbo.

§. 11.

Odvetnike, kateri hočejo vzprejeti pravne praktikante (avskultante) v svojo pisarnico in katerih praksa se zdi primerna, da jamči za potrebno izobrazbo, spiše za okoliš vsake odvetniške zbornice odbor te zbornice v zaznamek ter jih imenuje viši deželni sodniji konci vsakega leta naprej za naslednje leto. Dejansko pridelitev opravi zborne sodnije

predsednik, kateri je poklican v vodstvo pripravljalne službe.

Vzprejem pravnega praktikanta (avskultanta) v pisarnico, vstop vanjo in pa nadaljevanje pripravljalne službe v nji sme kakor odvetnik, tako tudi pravni praktikant (avskultant) iz važnih vzrokov odkloniti. Odločba pristoji v obeh primerih više deželne sodnije predsedniku.

Za uporabo pravnega praktikanta (avskultanta) v pisarnici kakega odvetnika ne sme dati odvetnik plačila; prav tako ne sme pravni praktikant (avskultant) sprejeti od odvetnika plačila za svoje delovanje.

§. 12.

Preskušnja za sodniško službo se mora raztezati na vse stroke civilnega in kazenskega zakonodavstva. Na polju državnega, finančnega in upravnega prava izdana pravila, ki so važna za sodniško pravosodje in na katera se je zató ozirati pri preskušnji za sodniško službo, se ustanové z ukazom.

Preskušnjo za sodniško službo je opraviti kakor pismeno — s pravoslovno domačo nalogo in s klavzurnimi nalogami civilnopravne in kazenskopravne vsebine — tako tudi ustno, in ž njo je pretehtati ne samo znanosti, potrebne za službo pri civilnih in kazenskih sodnijah vseh stopinj, in pa potrebno praktično opravilno izurjenost, ampak pred vsem tudi sposobnost kandidatovo za ročno in pravo pravno presojo in za odločbo civilnih in kazenskih primerov.

Osebam, ki so v pripravljalni službi, se sme v izdelavo njih domačih nalog dovoliti za primeren čas pridelitev h kakí sodniji, na katere sedežu je zadosti slovstvenih pomočkov. Ob predaji izdelane naloge je priložiti zaznamek rabljenih spisov in hkratu pismeno zagotovilo, da je naloga izdelana brez tuje pripomoči in da se niso rabili ob izdelavi drugi kakor navedeni spisi.

Snov domače naloge je izbrati, kolikor moči se oziraje na pravna prašanja, obravnavana v vajah (§. 10.).

§. 13.

Preskušnje za sodniško službo je opravljati na sedežu više deželne sodnije. Za njih opravljanje sestavi pravosodno ministrstvo pri vsaki viši deželni sodniji posebno preskuševalno komisijo, v katero je poklicati predsednika in podpredsednika više deželne sodnije in mimo tega primerno število preskuševalnih komisarjev. Za preskuševalne komisarje je

postaviti sodniške in državnopravdniške ali druge za določene stroke preskušnje sosebno sposobne, k pravosodni službi pripadajoče državne uradnike in odvetnike in, če je na sedežu dotične više deželne sodnije kako vseučilišče, tudi vseučiliške profesorje. Mimo tega sme pravosodni minister ne gledé na njih domovališče imenovati tudi druge pripravne osebe (zlasti ude najviše in kasacijske sodnije, generalne prokurature, uradnike pravosodnega ministrstva) za ude ene ali več preskuševalnih komisij ter jih odposlati k posameznim preskušnjam.

Ustna preskušnja za sodniško službo se opravlja pred petimi udi preskuševalne komisije. Predsednik in en ud se morata vzeti izmed sodniških uradnikov, imenovanih za preskuševalne komisarje, en ud pa izmed odvetnikov, postavljenih za preskuševalne komisarje.

Natančnejša določila o opravljanju in uredbi preskušenj za sodniško službo in pa o opravljenem redu preskuševalnih komisij izda pravosodni minister z ukazom.

§. 14.

Kandidatje, kateri se izrekó pri preskušnji za sodniško službo za nesposobne, smejo ponoviti preskušnjo enkrat.

Zoper avskultante, kateri ne opravijo preskušnje za sodniško službo v enem letu po dokončani pripravljalni službi ali kateri se ne spoznajo tudi pri ponovljeni preskušnji za sposobne, sme pravosodni minister po predlogu predsednika više deželne sodnije izreči odpust iz službe.

§. 15.

Osebam, katere so bile uporabljane pred vstopom v sodniško pripravljarno službo že pri cesarskem političnem upravnem ali finančnem oblastvu, pri finančni prokuraturi, kot kandidatje beležništva v beležniški pisarnici ali kot kandidatje odvetništva v taki odvetniški pisarnici, v kateri se sme dovršiti del pripravljalne službe (§. 11.), je všteti tamkaj dejanski prebito službeno dobo do vkupnega trajanja pol leta (§. 5) v pripravljarno službo, če ni nobenega presledka med to zadnjo in med uporabo pri upravnem oblastvu, pri finančni prokuraturi ali v pisarnici beležnikov ali odvetnikov.

Če je sodniška pripravljalna služba nepretrgana in se opravi precej za njo službovanje, ki je po ve-

ljajočih predpisih vštveno, se računi pri odmeri pokojnine njen čas od dneva storjene obljube.

Sodnijska praksa.

§. 16.

Vzprejem v sodnijsko prakso (pravno prakso) pristoji predsedniku više deželne sodnije. Zoper odreko je dopustna v 14 dneh pritožba do pravosodnega ministrstva.

Kedor prosi za vzprejem v sodnijsko prakso, mora izjaviti, ali se misli posvetiti sodniški službi ali pa drugemu pravoslovnemu poklicu. Ob vstopu v sodnijsko prakso je obljubiti s prisego izvrševanje izročenih opravil in molčljivost v službenih stvareh.

Zborno sodnijo, pri kateri morajo kandidatje odvetništva (§. 2., lit. a, odvetniškega reda) opraviti enoletno zbornosodnijsko prakso, določuje predsednik više deželne sodnije. Med njo je uporabljati pravne praktikante po ukazilih predstojnika te zborne sodnije tako, da dobé priložnost, prisvojiti si za opravljanje odvetniškega poklica potrebne značnosti.

§. 17.

Pravnim praktikantom, ki so dokončali triletno pripravljalsko službo, je na njih zaprosbo, če so bili uporabljani v zadovoljstvo in so se vedli brez graje, dovoliti nadaljevanje prakse pri sodniji ali pri državnem pravdništvu.

Določila §. 15., odstavek 2. je uporabljati zmislo na sodnijsko prakso.

Pravne praktikante, ki zanemarjajo ali prelamljajo dolžnosti, katerim so se zavezali, je s primernimi opomini prisiliti, da izpolnjujejo te dolžnosti. Če nimajo opomini uspeha ali če se hudo prelomi dolžnost, sme izreči viša deželna sodnija izključbo od sodnijske prakse s tem nasledkom, da ne sme izključeni niti nadaljevati niti sploh ponoviti sodnijske prakse pri sodniji, pri kateri je imel opravilo. V posebno hudih primerih se sme izreči izključba od vseh sodnij v okolišu dotične više deželne sodnije. Zoper izključbo je dopustna v 14 dneh pritožba do pravosodnega ministra.

Imenovanje sodniških in državno-pravdniskih uradnikov.

§. 18.

Določila o imenovanju sodniških in državno-pravdniskih uradnikov se ne izpreminjajo s tem zakonom.

Službeno razmerje sodnijskih oseb.

§. 19.

Dokler ne zadobé moči nova zakonita določila, ohranijo predpisi cesarskega patenta z dne 3. maja 1853. l. (drž. zak. št. 81, zastran notranje uredbe in opravilnega reda vseh sodnih oblastev):

o potrebnostih za namestbo pri sodnih oblastvih (§§. 1. do 5.),

o oddaji izpražnenih službenih mest (§§. 13. do 30.),

o času nastopa službe in premembi ali dovršbi službenega razmerja z meno službe, z odpovedjo in s prestopom v pokoj (§§. 31., 38. do 43.),

o zaprisežbi sodnijskih oseb in o njih uradnih dolžnostih (§§. 32., 33., 45. do 51., 59.),

in pa o podelitvi dopusta (§§. 69. do 72.),

ter v dopolnitev teh predpisov izdani ukazi veljavnost v toliko, v kolikor niso bili izpremenjeni po poznejšem zakonodavstvu ali se ne izpreminjajo s tem zakonom, s pravilnikom sodnijske pristojnosti, s civilnim pravdnim redom ali s vpeljavnima zakonomoma k pravilniku sodnijske pristojnosti in k civilnemu pravdnemu redu. Vendar morajo

1. predstojniki okrajnih sodnij, pri katerih je več posameznih sodnikov, tudi teh posameznih sodnikov prošnje za kako mesto predlagati po zmislu §. 16., odstavek 2. v cesarskem patentu z dne 3. maja 1853. l. (drž. zak. št. 81);

2. med predstojniki takih okrajnih sodnij in med tamkaj postavljenimi posameznimi sodniki ne sme biti nobenega v §. 17., odstavku 1. cesarskega patenta z dne 3. maja 1853. l. (drž. zak. št. 81) oznamenjenega razmerja sorodstva ali svaštva;

3. osebe, ki so pri okrajni sodniji postavljene kot posamezni sodniki, zaprisega predstojnik okrajne sodnije, izvrševalne uradnike in uradnike sodne pisarnice, vštveši tudi voditelje zemljiške knjige in pisarniške pomočnike, pa predstojnik sodnije, kateri so odkazani.

Strokovnjaški sodniki-lajiki.

§. 20.

Služba strokovnjaškega sodnika-lajika je častna služba. Za njo je sposoben vsaki neomadežan domačin, ki ima vsled svojega poklica natančno znanje trgovinskega, plovstvenega ali rudniškega obrata in o njem veljajočih zakonov in navad, je dokončal trideseto leto življenja in ni omejen po zakonu ali sodniški odredbi v uživanju svojih državljanških pravic ali v razpolaganju s svojo imovino.

Strokovnjaški sodniki-lajiki iz trgovskega stanu in izmed izvedencev v plovstvu se imenujejo po presojnem nasvetu trgovske in obrtne zbornice okraja, strokovnjaški sodniki-lajiki izmed izvedencev v rudarstvu pa po presojnem nasvetu rudniških in topilniških posestnikov okraja in pri obratu teh rudnikov udeleženih oseb, vsaki na dobo treh let; vnovično imenovanje ni izključeno. Natančnejša določila o načelih, katerih je paziti ob podaji teh nasvetov, o razmerju, v katerem se je ozirati pri nasvetih za mesto strokovnjaškega sodnika-lajika na osebe, ki so v službi pri dotičnih obratih, in o sestavi volilnih zborov zastran izvrševanja nasvetovalne pravice za strokovnjaške sodnike-lajike rudarskopravnih odsekov se pridržujejo ukazu.

Sprejeti službo strokovnjaškega sodnika-lajika, ni nihče dolžan.

§. 21.

Strokovnjaške sodnike-lajike zapriseže pred nastopom njih službe predsednik zborne sodnije prve stopinje. Kadar se imenujejo vnovič, je zadosti, da se vzkličejo na že opravljeno prisego.

Po zaprisežbi pristojne strokovnjaškim sodnikom-lajikom za trajanja njih službe glede nje opravljanja pravice in dolžnosti samostalnega sodnika. Oni ne smejo biti niti začasno odstavljani od službe niti ne prestavljeni na drugo mesto; odstavitev od službe je ukreniti, ako izgubi strokovnjaški sodnik-lajik samosvojnost, zanemari trajno brez zadostne opravičbe dolžnosti službe ali se med službeno dobo krivega spozná hudodelstva ali drugega kaznivega dejanja, storjenega iz dobičkarije ali zakrivljenega zoper javno nramnost. Odstavitev od službe se sme prisoditi, razen kadar je bil po kazenskem pravu obsojen in je izgubil samosvojnost, samo po poprednji ustni razpravi z razsodbo višje deželne sodnije (zakon z dne 21. maja 1868. l., drž. zak. št. 46).

Naznanitev izključilnih vzrokov in vzrokov pristranosti.

§. 22.

Sodnik ali sodniški pomožni uradnik, ki dozve za kako razmerje, katero ga v danem primeru izključuje po zakonu od opravljanja sodniških opravi-

vil, mora naznaniti to nemudoma predstojniku sodnije (predpostavljenemu uradniku državnega pravdnštva). Kadar je izključen predstojnik sodnije, mora on priobčiti to svojemu namestniku, ako pa ni namestnika ali bi po odstopu predstojnika postala sodnja nesklepčna, predstojniku nadrejene sodnije.

Prav tako morajo sodniki in tisti sodniški pomožni uradniki, katerim je izročeno oskrbovanje opravič odredenega ali zaprosenega sodnika v državljskih pravnih stvareh, priobčiti vzroke, ki bi mogli opravičiti njih odklon, ker se je bati pristranosti.

Vsled takega priobčila je zaukazati potrebno nadomestbo ali si izprositi sodnijsko odločbo o bitju izključilnega vzroka ali vzroka pristranosti (§. 74. kazenskega pravdnega reda; §§. 23. do 25. pravilnika sodnijske pristojnosti).

Imenovanje pisarniškega osebja in slug.

§. 23.

Izvrševalne uradnike in predstojnike in pa uradnike-voditelje sodne pisarnice (ravnatelje zemljiškoknjižnih uradov) imenuje pravosodni minister. Imenovanje drugih uradnikov sodne pisarnice, vštveši voditelje zemljiške knjige in sodne sluge kakor pri višjih deželnih sodnijah tako pri zbornih sodnijah prve stopinje in pri okrajnih sodnijah pristoji višim deželnim sodnijam.

Pisarniške pomočnike proti stalni plači vzprejema viša deželna sodnja, vse druge pisarniške pomočnike pa predstojnik sodnije, pri kateri se im da opravilo.

Kadar bi bilo pri imenovanju pisarniškega uradnika ali sodnega sluge preskočiti osebe, na katere se je po veljajočih predpisih zlasti ozirati pri oddajanju te vrste mest ali katerim so pridržana te vrste mesta, tedaj je predložiti sklep, preden se izda, pravosodnemu ministru v odločbo.

Kar se tiče imenovanja pisarniškega osebja in slug najviše in kasacijske sodnije in pa kar se tiče imenovanja uradnikov sodnih računskih oddelkov in hranilnih uradov in pa uradnikov in paznikov v ječah zbornih sodnij, ostanejo, dokler se ne izdadó novi predpisi, v veljavnosti ukazila, velja-joča o tem ob pričetku veljavnosti tega zakona.

Drugi oddelek.

Sodnije.

Okrajne sodnije.

§. 24.

Vsaka okrajna sodnija je sestavljena iz enega okrajnega sodnika (predstojnika okrajne sodnije) in iz potrebnega števila posameznih sodnikov; mimo tega je postaviti po potrebi sodniške pomožne uradnike.

Kot predstojniki okrajnih sodnij se smejo izmed stanu okrajnih sodnikov, in to tudi za več kakor eno tretjino za okoliš vsake višje deželne sodnije vsaki čas sistemizovanih mest okrajnih sodnikov (zakon z dne 3. junija 1894. l., drž. zak. št. 106, o uvrstitvi nekega dela okrajnih sodnikov v VII. činovni razred) postaviti deželne sodnije svetovavci.

§. 25.

Predstojniku okrajne sodnije pristoji izvrševanje sodne oblasti, pristojee okrajni sodniji; mimo tega je njegov posel, splošno nadzirati službo. Posamezne sodnike postavlja po nasvetu predsednika višje deželne sodnije pravosodni minister izmed sodniških uradnikov, vsposobljenih za sodniško službo in imenovanih za dotično okrajno sodnijo (svetovavstvenih tajnikov, pristavov).

Za kraje, v katerih so deželne ali okrožne sodnije in njim po redu sodnih stopinj podrejene okrajne sodnije ali trgovinske ali pomorske sodnije in njim enako podrejene okrajne sodnije v trgovinskih in pomorskih stvareh, se imenujejo kakor deželne sodnije svetovavci, poslujoči kot predstojniki teh okrajnih sodnij, tako tudi vsi posamezni sodniki in sodniški pomožni uradniki za uradnike dotične zborne sodnije, in po zmislu §. 5., odstavka 4., in §. 6. v pravilniku sodniške pristojnosti odkazuje predstojnik deželne, trgovinske ali okrožne sodnije potrebne sodniške uradnike tem okrajnim sodnijam. Za posamezne sodnike pri teh sodnijah se smejo postavljati samo svetovavstveni tajniki.

§. 26.

Uporabo sodniških pomožnih uradnikov v reševanje opravil okrajne sodnije določuje okrajni sodnik. Njemu pristoji porazdelba opravil med posamezne sodnike in sodniške pomožne uradnike okrajne sodnije. Načela za porazdelbo opravil ustanavlja pravosodni minister.

Predsednik nadrejene zborne sodnije prve stopinje sme, če opazi potrebo, ukazati premembe v porazdelbi opravil, ki jo je opravil okrajni sodnik.

Veljavnost uradnih dejanj posameznega sodnika se ne krati s tem, da bi bil moral opraviti to dejanje po porazdelbi opravil drugi posamezni sodnik iste okrajne sodnije.

§. 27.

Več posameznih sodnikov iste okrajne sodnije se namestuje vzajemno po vrstnem redu, določenem po predsedniku nadrejene zborne sodnije prve stopinje. Kadar je zadržan okrajni sodnik ali je izpraznjeno njegovo mesto, so poklicani v namestovanje okrajnega sodnika, v kolikor ne zaukaže nič drugega predsednik nadrejene zborne sodnije prve stopinje, drugi posamezni sodniki po njih činu.

Za tiste okrajne sodnije zunaj sedeža okrožne ali deželne sodnije, ki imajo samo enega sodnika, izroči predsednik višje deželne sodnije sodniku (§. 2.) sosednje okrajne sodnije ali pa glasovalno pravico imajočemu udu nadrejene zborne sodnije prve stopinje ali stalno ali samo za posamezen primer namestovanje okrajnega sodnika.

§. 28.

Odklone posameznih sodnikov sme okrajni sodnik, ne da bi si izprosil odločbo nadrejene zborne sodnije prve stopinje, rešiti s tem, da izroči pravno stvar drugemu, v ti stvari pravno ne oviranemu posameznemu sodniku iste okrajne sodnije.

Enako sme predsednik nadrejene zborne sodnije prve stopinje odkazati pri odklonu okrajnega sodnika pravno stvar posameznemu sodniku, poklicanemu v njega namestovanje, ali za namestovanje okrajnega sodnika stalno določenemu sodniku.

§. 29.

Pravosodni minister sme zaukazati opravljanje rednih sodnih dni (uradni dni) zunaj sodniškega sedeža. Pri posebnem pritisku opravil sme dovoliti predsednik zborne sodnije prve stopinje opravo enega ali več izrednih sodnih dni.

V katerem kraju in ob katerem času se opravljajo redoma sodni dnevi, to je objaviti pred pretekom vsakega leta za nastopno leto z nabitkom na sodni tabli in mimo tega razglasiti v vseh občinah po okolišu okrajne sodnije, kakor je v katerem kraju navada; opravo izrednih sodnih dni je ozna-

niti v dotičnih in pa v sosednih občinah o pravam času, kakor je tam navada.

Katera opravilna in uradna dejanja se smejo opravljati pri sodnih dnevih, to se določi z ukazom. Sodbe sme izrekatati tudi pri sodnih dnevih samo posamezni sodnik, postavljen pri okrajni sodnji.

Kraj, v katerem se opravlja sodni dan, velja gledé opravil, ki jih je rešiti tam, za uradni sedež dotične okrajne sodnije.

Zborne sodnije prve stopinje.

§. 30.

Vsaka zborna sodinja prve stopinje (deželna, okrožna, trgovinska, pomorska in pomorska sodnija) je sestavljena iz predsednika, če treba podpredsednika, in pa iz potrebnega števila svetovavcev in drugih glasovalno pravico imajočih udov in sodniških pomožnih uradnikov.

Predsedniki večih okrožnih sodnij se smejo uvrstiti v V. činovni razred.

Glasovalno pravico imajoči udje zbornih sodnij so za to zborna sodnija imenovani svetovavstveni tajniki in pristavi, katerim se je izročila za izvrševanje sodne oblasti glasovalna pravica; pristavom se ne sme izročiti glasovalna pravica v civilnih stvareh. Glasovalno pravico izroča na podstavi navsota, ki ga stavi zborna sodnija prve stopinje, po zaslišanju predsednika više deželne sodnije pravosodni minister.

§. 31.

Predsednik zborne sodnije prve stopinje pazi na vse pri ti zborni sodnji nameščene ali uporabljane osebe in nadzira njim odkazana uradna opravila.

Podpredsedniki namestujejo in podpirajo predsednika v uradnih opravkih. Kadar ni podpredsednika ali kadar je on zadržan, namestuje predsednika zborne sodnije prve stopinje, v kolikor ne ukaže nič drugega predsednik više deželne sodnije, tisti ud zborne sodnije, ki je po činu starejši.

§. 32.

Pred pretekom vsakega leta sestavi predsednik zborne sodnije za dobo nastopnega leta odseke za izvrševanje sodne oblasti v državljanskih pravnih stvareh (razsojevalne odseke, prizivne odseke, odseke za nesporne stvari), odseke za razprave v kazenskih stvareh in svetovavske zbornice in pa druge za

stvari pravosodne uprave in za osebne stvari predpisane odseke ter porazdeli opravila med odseke iste vrste. Predsednik mora povedati pri tem, katerim odsekom se pridruži on. Prizivne odseke v državljanskih spornih stvareh mora predsednik sestaviti, kolikor moči, iz svetovavcev.

Razen predsednikov in stalnih udov posameznih odsekov je določiti hkratu za vse odseke nadomestnike (namestnike) kakor predsednikom, tako tudi udom, in pa vrsto njih vstopa. Vsaki glasovalno pravico imajoči ud sme biti postavljen za ude več odsekov.

To velja tudi za trgovinske odseke in za rudarskopravne odseke.

K odseku v civilnih stvareh, svetovavskim zbornicam ali v izvrševanje kazenske sodne oblasti poklicanemu odseku ne sme pripadati kot ud več kakor eden glasovalno pravico imajoči sodniški uradnik (§. 30., odstavek 3.).

Za sestavo zbornih sodnij porotne sodnije ostanejo v veljavnosti predpisi kazenskega pravdnega reda.

§. 33.

Določbo odsekovih predsednikov in njih namestnikov mora odobriti predsednik više deželne sodnije.

§. 34.

Kadar postane vsled prememb v osebnem stanu zborne sodnije obstanek enega ali več odsekov nemogoč, tedaj sme predsednik zborne sodnije prve stopinje opraviti za ostanek leta neobhodno potrebne premembe v sestavi odsekov. Prav tako se sme med letom izpremeniti porazdelba opravil med odseki, ako je to potrebno vsled preobremenjenosti kakega odseka ali vsled premembe ali trajne zadržanosti posameznih udov zborne sodnije.

Predsednik zborne sodnije prve stopinje sme določiti, da naj v posameznih stvareh, o katerih je že bila razprava, razpravlja in odloča tudi po preteku leta odsek v svoji prejšnji sestavi.

§. 35.

V vsakem odseku porazdeli njegov predsednik opravila med ude. On sme postaviti posamezne ude za poročevalce o posameznih pravnih stvareh, ter jim naložiti načrt pismenega izdatka sodeb in sklepov.

§. 36.

V odseku desetih glasovalno pravico imajočih udov zborne sodnije pod predsedovanjem njenega predsednika, če pa je sestavljena sodnija iz manj kakor deset glasovalno pravico imajočih udov, v zboru vseh glasovalno pravico imajočih udov je sklepati:

1. o mnenjih v stvareh zakonodavstva ali pravosodne uprave, katera je oddati po zahtevanju pravosodnega ministrstva ali nadrejene sodnije;

2. o predlogih v stvaréh zakonodavstva in o nasvetih za spremembe v uredbi in sestavi zborne sodnije ali nji podrejenih sodnij ali v službenih predpisih, izdanih za te ali za posamezne njih organe;

3. o odredbah, katere je izdati v izvršitev ali uporabo zakonov ali ukazov podrejenim sodnijam, in o podučilih, katera si izprosijo te sodnije;

4. o vzprejemu oseb v uradni spisek upravnikov (§. 106. izvršilnega reda) in o vsakoletni poravi tega spisknika.

§. 37.

Mimo primerov, katere oznamenjajo kazenski pravdni red in zakoni, veljajoči za izvrševanje sodne oblasti v državljanskih pravnih stvareh, ne potrebujejo pri zbornih sodnijah prve stopinje odsekovskega sklepa:

1. začasna pripustitev pooblaščenca po §. 38. civilnega pravnega reda pri razpravah pred odsekovskim predsednikom ali pred odrejenim sodnikom;

2. nalogi in odredbe, ki jih je izdati ob ugotavljanju (likvidaciji) odvetniških pristojbin (člen V. vpeljavnega zakona k civilnemu pravnemu redu), toda brez ustanovitve pristojbin samih;

3. dovolitev pravice ubogih;

4. poziv, da naj se položijo listine po §. 82. civilnega pravnega reda in da naj se vrnejo listine po §. 83. civilnega pravnega reda;

5. odločba o postavitvi v prejšnji stan zoper zamudo prvega naroka;

6. odločba o pravnih stroških in ustanovitev zneska, ki ga je povrniti, ako se umakne tožba pred prvim narokom ali pri prvem naroku;

7. nalog za vročbo prizivnega ali dosodnega spisa nasprotniku in po tem izročeni pravnih spisov prizivniku ali dosodnemu pritožniku in predložba

prizivov, dosodnih pritožeb in rekurzov in k njim spadajočih spisov in aktov stopinji pravnih pomočkov ali sodniji, katera mora odpraviti spise na stopinjo pravnih pomočkov;

8. opravični kosi, katerih predmet so pojasnila, ki jih je dati drugim oblastvom, in pa izproba pojasnil od drugih oblastev in obvestitev drugih oblastev, ki je v posameznih primerih predpisana pri podaji tožeb;

9. nalogi hrambe in izročbe, ki služijo v to, da se izmenjajo izžrebaní vrednostni papirji, potegneje nove kuponske pole, opravijo manipulacijske hranilnouradne naredbe, ali pa v to, da se položi ustanovljena varščina za pravdne stroške in da se ona izroči po dokončanem postopanju;

10. izdaja potrdil o zakoniti kakovosti trgovinskih knjig;

11. v stvareh nesporne sodne oblasti (cesarski patent z dne 9. avgusta 1854. l., drž. zak. št. 208) vse odredbe, ki se tičejo začetka in vodbe postopanja in priprave sklepanja v glavni stvari ali katere nimajo odločilnega vpliva na pravice strank in so po zakonu brezdvomne, in pa določba pristojbin za priče in izvedence;

12. poziv udeležencev, da naj opravijo predpisane oglase za trgovinski in združni vpisnik, brez prisodbe kazni zavoljo nereda, odredba za znamb, ki jih je izvršiti uradoma v trgovinskem in združnem vpisniku, dovolitev uradnih spričeval iz trgovinskega in združnega vpisnika ali njegovih listin, in pa vse odredbe, ki se tičejo samo vodbe postopanja in priprave sklepanja v glavni stvari, ali katerih rešitev je po zakonu brezdvomna; prav tako je pažnjo, da so se opravili vpisi v vpisnik, oskrbovati po posameznem sodniku;

13. rešitev sodne odpovedi hipotečne terjavnščine;

14. pritožbe zoper nameščence sodne pisarnice, izvrševalne organe in sodne slugе v odpomoč zoper odreko ali zakasnitev njim naloženih uradnih dejanj ali zavoljo postopanja, ki so se ga držali pri takih uradnih dejanjih, v kolikor je pritožba podana pri sodniji in ne pri osebah, oznamenjenih v §. 78.

§. 38.

Za izvrševanje zbornim sodnijam pristojee nesporne sodne oblasti se sme izmed glasovalno pravico imajočih udov zborne sodnije, katerim je

izročeno reševanje stvari nesporne sodne oblasti (poročevavcev za nesporno sodno oblast), sestaviti po §. 32. stalen odsek ali pa poklicati po predsedniku zborne sodnije od primera do primera poseben odsek, privzemši druge glasovalno pravico imajoče ude zborne sodnije.

Poročevavci za nesporno sodno oblast so dolžni, v njim odkazanih stvareh te vrste pripravljajno obdelati opravilne kose, ki potrebujejo odsekovega sklepa, in samostalno izdati rešitve in odredbe, za katere ni treba odsekovega posvetovanja.

Naroki in druge ustne razprave v stvareh nesporne sodne oblasti se opravljajo pred poročevavcem, kateremu je odkazana dotična stvar; zapisnik sme narediti sodnik sam ali pa zapriseženi zapisnikar.

§. 39.

Zborni sodniji dohajajoče stvari nesporne sodne oblasti je porazdeliti med postavljene poročevavce za vsako leto naprej po opravih vrstah, po okrajih ali po drugih znakih.

§. 40.

Sodne poveritve uradnih podpisov zastran legalizovanja po diplomatskem potu opravlja predsednik zborne sodnije prve stopinje.

Više deželne sodnije.

§. 41.

Vsaka viša deželna sodnija je sestavljena iz predsednika, podpredsednika in pa potrebnega števila višje deželne sodnije svetovavcev in sodniških pomožnih uradnikov.

Pri višjih deželnih sodnijah so posebni civilni in kazenski odseki. Določila o sestavi stalnih komisij za osebne stvari in pa za disciplinarne stvari se ne izpreminjajo.

Civilni odseki odločajo o prizivih in rekurzih v državljskih pravnih stvareh, kazenskim odsekom pa pristoji izvrševanje sodne oblasti v kazenskih stvareh, izročene višim deželnim sodnijam po kazenskem pravnem redu.

Predsednik višje deželne sodnije pazi na vse pri ti sodniji nameščene ali uporabljane osebe ter nadzira njim odkazana uradna opravila. V vseh njegovih službenih opravkih ga namestuje pri višji deželni sodniji postavljeni podpredsednik, sicer pa,

v kolikor ne ukaže nič drugega pravosodni minister, po činu starejši ud zborne sodnije.

§. 42.

Predpisi §§. 32. do 36. se uporabljajo zmislooma na višje deželne sodnije s tem razločkom, da ne potrebuje določba odsekovih predsednikov in njihovih namestnikov nobene nadaljne potrditve.

Pri vsaki višji deželni sodniji je sestaviti stalen odsek kot disciplinarno komisijo za nesodniške uradnike in sluga višje deželne sodnije in drugih sodnij v okolišu te višje deželne sodnije.

V §. 37., št. 1 do 8, oznamljena opravilna dejanja in rešitve ne potrebujejo niti pri višjih deželnih sodnijah sklepa odsekovega.

Določba pristojnosti in odločba o dosodnih pritožbah po najvišji sodniji.

§. 43.

Krajno pristojno sodnijo po §. 28. pravilnika sodnijske pristojnosti določuje najvišja in kasacijska sodnija v odsekih, ki so sestavljeni iz enega predsednika in šestih svetovavcev.

Prav tako odloča ona o dosodnih pritožbah v državljskih pravnih sporih v ods kih šestih svetovavcev in enega predsednika, če tudi meri dosodna pritožba zoper enakoglasne sodbe in o katere pristitvi je razsoditi.

Sodniški pomožni uradniki.

§. 44.

Za ves okoliš višje deželne sodnije imenovane pristave in avskultante (§. 3.) mora predsednik višje deželne sodnije prideliti po potrebi posameznim sodnijam svojega okoliša.

Pridelitev se opravi na nedoločen čas. Način, kako je uporabljati sodniji prideljenega sodniškega pomožnega uradnika, določa, če ne ukaže nič drugega višje deželne sodnije predsednik, predstojnik te sodnije.

§. 45.

V kolikor so izročena sodniškim pomožnim uradnikom v §. 3., odstavku 2. oznamljena opravila, se uporabljajo na nje po tem, kakoršna je njih uporaba, predpisi kazenskega pravnega reda o izključbi in odklonu sodnijskih oseb in državnih

pravdnikov (§§. 67. do 76. k. p. r.) ali predpisi pravilnika sodnijske pristojnosti o odklonu sodnikov (§§. 19. do 25. p. s. p.).

Nadomestovanje in pripomaganje.

§. 46.

Pri dopustih ob času sodnih praznikov ali zunaj tega časa, pri pozivih k orožnim vajam, pri boleznih, pri izpraznitvah službenih mest ali v primeru začasnega velikega pritiska opravil mora više deželne sodnije predsednik poskrbeti potrebno s predkazom pristavov, ki so imenovani za ves okoliš više deželne sodnije.

Kadar pa je pri nadomestovanju ali pripomaganju potreben predkaz sodniškega uradnika, ki naj opravlja sodniško službo samostalno (§. 2.), tedaj se sme to zgoditi samo z začasno uporabo samostalno sodniško službo že opravljajočega sodniškega uradnika po zmišlu §. 49., odstavka 2. v zakonu z dne 21. maja 1868. l. (drž. zak. št. 46). To začasno uporabo odreja glede okrajnih sodnij predsednik više deželne sodnije, gledé vseh drugih sodnij pa pravosodni minister.

V odstavku 1. in 2. oznamenjeni predkazi se smejo opraviti samo proti odškodbi, pristojéči po pravilu.

§. 47.

Pravosodni minister sme v prehodni dobi treh let, računé od dneva, katerega stopi v veljavnost civilni pravdni red, postavljati svetovavce više deželne sodnije za odsekovne predsednike pri zbornih sodnijah prve stopinje, ki so v okolišu dotične više deželne sodnije. Taka postavitev se sme opraviti samo proti odškodbi, pristojéči po pravilu, ter ne sme trajati zoper voljo postavljenega više deželne sodnije svetovavca dlje kakor eno leto.

Kot nadomestnika takega predsednika je oznameniti vsakakor svetovavca dotične zborne sodnije prve stopinje. Svetovavci više deželne sodnije, katerim se je izročilo na ta način predsedovanje pri zborni sodnji prve stopinje, ostanejo udje više deželne sodnije.

Kadar želi predsednik zborne sodnije prve stopinje pustiti po §. 34., odstavku 2. odsek, v katerem je predsedoval svetovavec više deželne sodnije, po preteku pravega leta v njegovi prejšnji sestavi, tedaj je, preden se izda ta zaukaz, poročati o tem predsedniku više deželne sodnije.

Uredbeni zakoni.

§. 48.

V kolikor ni v tem zakonu ali v pravilniku sodnijske pristojnosti, civilnem pravdnem redu, izvršilnem redu in v vpeljavnih zakonih, izdanih k njim, ukazano nič drugega, ostanejo v veljavnosti predpisi z ministrstvenim ukazom z dne 19. januarja 1853. l. (drž. zak. št. 10) razglašenega Najvišega sklepa z dne 14. septembra 1852. l. o uredbi sodnih oblastev, predpisi zakona z dne 26. aprila 1873. l. (drž. zak. št. 62) o ravnanju pri premembah v okoliših zbornih sodnij prve stopinje, in določilo §. 2. v zakonu z dne 11. junija 1868. l. (drž. zak. št. 59) o uredbi okrajnih sodnij.

Sodna pisarnica.

§. 49.

Sodna pisarnica pri zbornih sodnijah je sestavljena iz predstojnika in potrebnega števila uradnikov-voditeljev (§. 18. pravilnika sodnijske pristojnosti), drugih pisarniških uradnikov in pisarniških pomočnikov.

Sodna pisarnica pri okrajnih sodnijah je sestavljena iz pisarniških uradnikov in pisarniških pomočnikov; po meri pravega obsega se smejo namestiti tudi uradniki-voditelji. Okrajnim sodnijam na sedežu deželne ali okrožne sodnije in okrajnim sodnijam za trgovinske in pomorske stvari v krajih, v katerih je deželna ali okrožna sodnija ali samostalna trgovinska sodnija (trgovinska in pomorska sodnija), je odkazati potrebne pisarniške moči izmed uradnikov-voditeljev, pisarniških uradnikov in pisarniških pomočnikov dotičnih zbornih sodnij. Opravilno vodstvo v sodni pisarnici okrajne sodnije opravlja, v kolikor ni postavljen noben uradnik-voditelj, tisti uradnik sodne pisarnice, kateremu je izročil predstojnik okrajne sodnije.

Izročba pravega vodstva se sme vsaki čas preklicati.

Z ukazom je ustanoviti, v koliko je pri posameznih sodnijah poskrbeti za reševanje računskih del s tem, da se postavijo uradniki sodne pisarnice ali pisarniški pomočniki, kateri so sposobni za računsko službo ali sicer izvedeni v računstvu.

V kolikor se s tem ne kratijo nameni pripravljalne službe, se smejo uporabljati avskultantje in pravni praktikantje, ki so v pripravljalni službi, po meri posebnih predpisov, ki se izdadó za to, za časa, ko imajo opraviti pri sodnijah, tudi za opravila sodne pisarnice.

§. 50.

Za uradnika sodne pisarnice sme biti imenovan samo, kedor je izkazal s preskušnjo, opravljeno z dobrim uspehom, da ima za vse oddelke pisarniške službe potrebne znanosti in praktično ročnost. Pred preskušnjo se mora opraviti pripravljalna služba. Preskušnjo je delati pri viši deželni sodniji. V preskuševalni komisiji predseduje kak svetovavec višje deželne sodnije; kot komisijske ude je privzeti svetovavce zborne sodnije prve stopinje na sedežu višje deželne sodnije in predstojnike ali uradnike-voditelje sodne pisarnice.

Kedor je najmanj eno leto v sodniški pripravljalni službi kot avskultant ali pravni praktikant, je oproščen take preskušnje.

Podrobnejša določba potrebnosti, da bo kedo nameščen kot uradnik sodne pisarnice, ustanovitev predmetov in uredba v odstavku 1. omenjene preskušnje, vravnava pripravljalne službe in njenega trajanja se pridržuje službenim predpisom, ki se izdadó z ukazom, in naredbam, ki jih izda v njih izvršitev pravosodni minister.

Potrebnosti, da bo kedo imenovan za uradnika sodnih računskih oddelkov in hranilnih uradov, je presojeti, dokler se ne izdado nova ukazila, po predpisih, ki bodo veljali o tem ob začetku veljavnosti tega zakona.

§. 51.

V oskrbovanje pisarniških opravil in v podporo uradnikov sodne pisarnice pri oskrbovanju njih uradnih opravil se smejo vzprejemati pisarniški pomočniki. Vzprejemati se smejo proti stalni plači ali proti dnevščini s pravico odpovedi.

Kot pisarniški pomočniki proti stalni plači se smejo uporabljati samo osebe, ki so opravile preskušnjo za uradnike sodne pisarnice ali posebno preskušnjo.

Natančnejši predpisi o ti preskušnji in druga določila o tem, je li kedo sposoben za uporabo kot pisarniški pomočnik, in pa oznamenitev organov, ki imajo pravico, odpustiti pisarniške pomočnike iz službe, se pridržuje službenim predpisom, ki se izdadó z ukazom, in naredbam, ki jih izda v njih izvršitev pravosodni minister.

Pisarniški pomočniki morajo natančno izpolnjevanje danih jim službenih nalogov in molčljivost v stvareh sodnijske službe obljubiti s prisego.

§. 52.

Potrebnost začasne pomnožbe osebja, ki se pokaže po zadržanosti kakega pisarniškega uradnika, po silnejšem pritisku opravil ali iz drugih vzrokov, sme odpraviti predsednik višje deželne sodnije z začasnimi preodkazi iz pisarniškega osebja svojega okoliša.

Za neodložna opravila sme namestovati zadržanega uradnika sodne pisarnice katera koli oseba, ki jo pozove šodnik. Če ni še storila službene prisige, se mora prej na mesto prisige zavezati.

V začasno oskrbovanje opravil pisarniškega uradnika in pa kot pisarniški pomočnik ne sme biti vzprejet, kedor je že bil po kazenski sodniji kaznovan zavoljo hudodelstva ali zavoljo kakega izdobičkarije storjenega ali zoper javno nravnost zakrivljenega kaznivega dejanja.

§. 53.

Vravnava službenega razmerja v sodni pisarnici opravilo imajočih oseb, z uredbo njih čina in prejemkov vred, ustanovitev službenih dolžnosti in uradnih opravil teh oseb, določba in omejitve področja predstojnikov in uradnikov-voditeljev sodne pisarnice, oznamemba opravil, katera smejo, če je kaj uradnikov-voditeljev, opravljati samo ti, vravnava namestovanja pisarniških uradnikov, če so ti zadržani, ustanovitev, v koliko smejo skrbeti za opravila sodne pisarnice tudi druge, ne med uradnike spadajoče, v sodni pisarnici uporabljane osebe, in uredba pažnje nad sodno pisarnico se pridružujejo, v kolikor ne obsega ta zakon nobenih določil o tem, službenim predpisom, ki jih je izdati z ukazom, in naredbam, katere izda v njih izvršitev pravosodni minister.

§. 54.

Oskrbovanje vodstva zemljiške knjige in vseh ž njim združenih opravil, katera mora opravljati po veljajočih predpisih voditelj zemljiške knjige ali zemljiškoknjižni urad, se odkazuje sodni pisarnici. Kjer so posebni zemljiškoknjižni uradi, so ti samostalen oddelek sodne pisarnice.

Sposobnost za vodstvo zemljiške knjige se doseže z uspešno opravljeno preskušnjo o vodstvu zemljiške knjige; preskušnja za voditelja zemljiške knjige se nadomešča s kako izmed praktičnih pravosodnih preskušenj. Določila v ukazu ministra za notranje stvari in finance z dne 10. junija 1855. l

(drž. zak. št. 101, o preskušnji zemljiškoknjižnih uradnikov in njih zaprisežbi) ostanejo neizpremenjena, dokler se ne izdadó nove, ukazu pridržane naredbe; preskušnjo za voditelja zemljiške knjige pa je opravljati v bodoče pri viši deželni sodnji. Predsednik v preskuševalni komisiji je svetovavec višje deželne sodnije; kot komisijske ude je privzeti svetovavce zborne sodnije prve stopinje na sedežu višje deželne sodnije. Ako je pri ti zborni sodnji poseben zemljiškoknjižni urad, se sme poklicati v preskuševalno komisijo tudi njegov predstojnik. V koliko se sme združiti preskušnja za voditelja zemljiške knjige s preskušnjo, predpisano za uradnike sodne pisarnice (§. 50.), to je ustanovili z ukazom.

Pri sodnijah, pri katerih niso postavljeni posebni zemljiškoknjižni uradniki ali pri katerih so imenovani voditelji zemljiške knjige zadržani, se sme izročiti oskrbovanje vodstva zemljiške knjige, če ni za to nobenih preskušanih oseb, izjemoma in začasno tudi uradnikom sodne pisarnice, kateri niso opravili preskušnje za voditelja zemljiške knjige. V tem primeru mora okrajni sodnik posebej paziti na poslovanje zemljiške knjige.

§. 55.

Opravljati vpise v trgovinske in združne vpisnike, voditi knjige o prilogah in iskalnike, paziti in ustanavljati redne objave vpisov v vpisnike in pa opravljati vsa druga z vodstvom trgovinskih in združnih vpisnikov zvezana pisarniška opravila (izdajati uradne prepise in spričevala iz vpisnika, shranjevati vpisniške spise), to se odkazuje sodni pisarnici.

Oglasi za vpis v trgovinske in združne vpisnike, vštveši načrte firm in podpisov, se smejo opraviti po sodniškem ukazilu v sodni pisarnici.

§. 56.

Predlogi, prošnje in izjave, ki jih je oddati pri sodnji, se smejo, če se lahko podado ustno, in ni po zakonitem predpisu treba, da bi jih sprejel sodnik sam, vzeti v sodni pisarnici na zapisnik. Zapisnik je, če treba, poslati pristojni sodnji.

Sodne menične proteste smejo vzprejemati uradniki sodne pisarnice; prav tako smejo ti opravljati po sodniški odredbi zapise po mrličih, sodne zapore, zapečatbe, popise in prostovoljne dražbe premičnih stvari (§. 269., odstavek 2. v cesarskem patentu z dne 9. avgusta 1854. l., drž. zak. št. 208) ter poverjati podpise in prepise.

Sodna pisarnica mora strankam po dopustnosti zakona dajati zahtevane izdatke, izpiske in prepise iz sodnih spisov; podpisati jih mora predstojnik ali uradnik-voditelj sodne pisarnice ali pa posebej v to določeni pisarniški uradnik ter jih opremiti s sodnim pečatom.

Pri sklepah, ki ugajajo pismeno podanemu ali na zapisnik izjavljenemu predlogu brez omejitve, vštveši plačilne naloge v meničnem in opominjalnem postopanju, ki se izdado na postavi tožeb in pismenih prošenj, in pa sodne naloge, ki se izdado na podstavi sodnih odpovedi po §. 562. civilnega pravnega reda, se sme naložiti načrt za izdatbo sklepa sodni pisarnici in pridržba izvirnika ali prepisa nadomestiti s kratko zaznambo dovolitve na vlogi ali zapisniku.

§. 57.

V kolikor ne izroča kazenski pravdni red posameznih teh opravil sodniku samemu, se odkazuje prevzemanje v kazenskih stvareh sodnji dohajajočih vlog in spisov, izdajanje kazenskosodnih razsodil in sklepov, opravljanje vročeb in povabil v kazenskem postopanju in shranjevanje kazenskosodnih spisov sodni pisarnici.

Za pisanje zapisnikov v kazenskem postopanju poklicani zapriseženi zapisnikarji se smejo vzeti izmed osebja sodne pisarnice.

§. 58.

Opravilno uredbo sodne pisarnice je določiti z ukazom. Pri tem se je ozirati na to, da se kolikor moči uproste opravilne oblike, olajša pisarniška manipulacija in omeje pisarska opravila, ter opravični obrat uravna tako, da bo mogla sodna pisarnica, izpolnjevaje svoje dolžnosti, zadostiti gledé na hitrost in zanesljivost pomožne službe vsem zahtevam pravnega prometa.

Priobčila in zaprosila sodnije ali sodne pisarnice oblastvom ali drugim sodnijskom organom, vštveši priobčila o zaprosilih, došlih sodnji ali sodni pisarnici, je odpošiljati navadno v izvirniku.

§. 59.

V kolikor niso posamez na poti zakoniti predpisi, se smejo izročiti sodni pisarnici tudi v kazen-

skih stvarih, in pa v stvarih sporne in nesporne sodne oblasti in zlasti v konkurznem in izvršilnem postopanju predpisane obvestitve upravnih in drugih oblastev in organov, in pa druge ne s pravno uporabo združene odprave in pa dejanja in opravi unanjega poslovanja, ki so potrebni pri izvrševanju sodne oblasti.

Sodni pisarnici se sme dati oblast, da vzprejema ustno podane sodne odpovedi v §. 560. civilnega pravnega reda oznamenjenih najemnih ali zakupnih pogodeb na zapisnik; zapisnik se sme nadomestiti z vpisom v vpisnik, ki ga je pisati o odpovedih.

Enako se ji sme naložiti, da ustno podane prošnje za izdajo plačilnega povelja v opominjalnem postopanju ali za dovolitev izvršbe na premično imovino na podstavi takih plačilnih povelj, in pa ustno zglasitev upora posvedočuje z vpisom v vpisnik, ki ga je pisati o opominjalnih stvarih; zapisnik se v teh primerih ne nareja. Od plačilnih povelj ali izvršilnih dovolil, izdanih na podstavi takih vpisov, se ne pridržuje izvirnik ali prepis pri sodniji, ampak zadosti je, da se ta dejanja zaznamujejo v vpisniku.

§ 60.

Pri okrajnih sodnijah, ki so sestavljene iz več posameznih sodnikov, in pri zbornih sodnijah, pri katerih je več odsekov ali pri katerih rešujejo opravila zborne sodnije udje zborne sodnije kot posamezni sodniki, se smejo sestaviti oddelki sodne pisarnice, katerih vsaki mora po meri potrebe oskrbovati vsa opravila sodne pisarnice edino za določenega posameznega sodnika ali za določeni odsek ali za določeno skupino sodnikov ali odsekov. Opravljanje vročeb in povabil in oprava izvršilnih dejanj se sme pri tem izločiti iz dolžnosti teh oddelkov ter izročiti samostalnemu oddelku sodne pisarnice, kateri mora oskrbovati vsa taka, pri ti sodniji potrebna uradna dejanja.

Sestavo samostalnih oddelkov sodne pisarnice za posebno službo pri določenih sodnikih ali odsekih ukazuje pravosodni minister. Nadaljne odredbe o številu oddelkov, o njih sestavi in o kaki izločbi vročbenih in izvršilnih opravil pristojne predsedniku višje deželne sodnije.

§. 61.

Posamezni oddelki sodne pisarnice morajo izpolnjevati službene naloge sodnika, kateremu so

odkazani, ali pri zbornih sodnijah naloge odsekovskega predsednika. Oni se morajo z omejitvijo na stvari, katerih rešitev je izročena temu sodniku ali odseku, podvreči vsem opravkom, ki se zdé potrebni v korist pravičnega obrata in spadajo k uradnim dolžnostim sodne pisarnice.

§. 62.

Sodni sluge.

Število sodniji odkazanih slug in jetniških paznikov določuje pravosodni minister. Kadar to število začasno ne zadostuje vsled zadržanosti katerega sluge, zavoljo silnejšega pritiska opravi ali iz drugih vzrokov, tedaj se smejo, če se potreba ne da odpraviti z začasnim preodkazom izmed slug drugih sodnij istega okoliša, vzprejeti pomožni sluge.

Pomožne sluge vzprejema z dovolitvijo predsednika višje deželne sodnije predstojnik dotičnega urada.

Urediti službene razmere slug, pomožnih slug in jetniških paznikov in pa vzprejemanje, uporabljanje in nagrajanje vročevalnih slov, to se pridržuje službenim predpisom, ki se izdadó z ukazom, in naredbam, ki jih izdáv v njih izvršitev pravosodni minister.

Tretji oddelek.

Disciplinarna oblast nad nesodniškimi uradniki in slugami.

§. 63.

Nadzor nad nesodniškimi uradniki, pisarniškimi pomočniki in slugami, nameščenimi ali uporabljanimi pri okrajni sodniji, pristoji okrajnemu sodniku v porazumu s tistim sodnikom, kateremu je odkazana dotična oseba v uporabo. Pri zbornih sodnijah opravlja nadzor predsednik zborne sodnije s sodelovanjem sodnika ali sodniškega pomožnega uradnika, ki ga je on odredil v to.

Pravica do nadzora obsega oblast, dajati zavoljo zanemarjanja službe, zavoljo nerednega vedenja ali zavoljo zakasnitve izročeni uradni opravil, in pa zavoljo vseh prelomov službenih dolžnosti, ki se pokažejo z ozirom na vrsto in stopinjo samo kot nerednosti, posvarila in ukore in poganjati rešitev

uradnega opravila z denarnimi kaznimi do skupnega zneska tridesetih goldinarjev in pri slugah do skupnega zneska petnajstih goldinarjev. Preden se določi denarna kazen, jo je zapretiti. Uporabo denarnih kazni (glob) ustanovi pravosodni minister z ukazom. Preden se dá ukor ali prisodi denarna kazen, je dati dotični osebi priložnost, da se opraviči.

Zoper ukor ali prisodbo denarne kazni smejo zadeti uradniki ali sluge podati v osmih dneh pritožbo do predsednika nadrejene zborne sodnije, uradniki in sluge najvišje in kasacijske sodnije pa do pravosodnega ministrstva.

§. 64.

Kadar nimajo posvarila in ukori uspeha ali kadar se primerijo take zanemarbe ali prelomi službenih dolžnosti, ki se pokažejo gledé na varnost službe in zavoljo velikosti krivde kot službeni pregreški, tedaj se sme prisoditi nesodniškimi uradnikom in slugam disciplinarna kazen. Disciplinarne kazni so:

- a) odbitki na plači;
- b) odložba povišbe na višjo plačno stopinjo;
- c) premestba v drugi službeni kraj brez pravice do selitvenih stroškov in
zlasti če je opraviti z velikim prelomom dolžnosti, s katerim se je izgubilo službeno zaupanje,
- d) vpokojitev na nedoločen čas z manjšimi pokojninskimi užitki, kakor pristoje po pravilu,
- e) odpust iz službe.

Povišba na višjo plačno stopinjo se ne sme odložiti na daljši čas kakor na pet let. Odbitki na plači ne smejo presegati četrtega dela letne plače, niti ne trajati dlje kakor tri leta; vendar se smejo združiti s kaznijo premestbe v drugi službeni kraj. Znesek pokojninskih užitkov, ki se nakažejo pri kazenski vpokojitvi, ne sme znašati več kakor dve tretjini in ne manj kakor polovico pokojninskih užitkov, ki pristoje po pravilu.

Disciplinarne kazni sme prisojati samo pristojna disciplinarna komisija. Pred prisodbo odbitka na plači se mora ta prej zapretiti, pred prisodbo pod d) in e) omenjenih kazni slugi, in pa

pred prisodbo katere koli disciplinarne kazni nesodniškemu uradniku se mora prej opraviti disciplinarna preiskava in ustna, ne javna razprava. Odpust iz službe se sme prisoditi kot disciplinarna kazen samó tedaj, kadar so zanj vsaj štirje glasovi.

§. 65.

Kadar se zdi zoper nesodniškega uradnika ali slugo iz katerega koli povoda utemeljena kaka kazen, pred katere prisodbo je opraviti disciplinarno preiskavo (§. 64., odstavek 3.), tedaj odredi predstojnik sodnije, pri kateri je on nameščen ali uporabljan, uvedbo disciplinarne preiskave zoper njega ter mu da to na znanje z oznamenilom stvari, kateri je obdolžen. Namen preiskave je, priskrbeti uradoma vse dokaze, ki so pripravni za pojasnitev stvari. Dotične stranke in pričé je zaslišati, če treba, pod prisego. Obdolžencu je oponesti vse zoper njega navedene okolnosti in dokazila, da se zagovarja zoper nje ustno ali pismeno; če se brani sodelovati pri postopanju, ne ovira to postopanja.

V vseh drugih primerih je ugotoviti samo dejanski stan zatrjevanega preloma dolžnosti in zaslišati o tem obdolženca samega na zapisnik.

Kadar se pokaže pri preiskavi ali ugotovitvi dejanskega stanu sum dejanja, prepovedanega po kazenskih zakonih, tedaj se mora počakati posledek kazenskospodnega postopanja, po dovršbi tega pa dokončati disciplinarno postopanje.

Kadar se uvede zoper nesodniškega uradnika ali slugo kazensko postopanje zavoljo prestopka kazenskih zakonov, tedaj je po njega dovršbi vselej priobčiti spise predstojniku sodnije, pri kateri je obdolženec nameščen ali uporabljan. Predstojnik sodnije mora, pretehtavši spise, preudariti, je-li kaj povoda, začeti zoper obdolženca disciplinarno postopanje, in ako je tako, odrediti, kar je nadalje potrebno po zmislu zgoranjih določil.

§. 66.

Po dokončani disciplinarni preiskavi ali ugotovitvi dejanskega stanu mora predstojnik sodnije predložiti s svojim predlogom spise v odločbo poklicani disciplinarni komisiji za nesodniške uradnike in sluge. Predstojniki okrajnih sodnij predlagajo spise po predsedniku nadrejene zborne sodnije prve stopinje.

Za nesodniške uradnike in sluge, nameščene ali uporabljane pri najvišji in kasacijski sodnji,

je pristojna disciplinarna komisija odsek te zborne sodnije, sestavljen iz štirih udov in enega predsednika, sicer pa enako sestavljen odsek više deželne sodnije. Disciplinarna komisija odloča, doprašavši višega državnega pravdnika (generalnega prokuratorja).

Disciplinarna komisija mora najprej, ne povabivši obdolženca, skleniti o tem, je-li odkazati stvar v ustno razpravo ali prisoditi kazen zavoljo nereda ali zoper slugo katero v §. 64. pod a) do c) oznamenjenih disciplinarnih kazni, ali pa, ni-li nobenega vzroka za prisodbo kazni. Pred tem sklepanjem se sme, ako se zdi to potrebno za popolno pojasnitev stanja stvari, odrediti dopolnitev pozvedeb.

Obdolžencu je дано na voljo, ne priti k ustni razpravi, da si je bil povabljen, in se s tem odvedati pravice, da se sme ustno zagovarjati pred disciplinarno komisijo, ako ni ta ukazala, da mora priti sam, ter se pri razpravi, bodi si da pride sam ali da ne pride, posluževati zagovornika iz sodniških uradnikov in postaviti njega ali sam ali pa prositi, da ga postavi komisije predsednik.

Zoper odločbo disciplinarne komisije više deželne sodnije, s katero se prisodi kazen zavoljo nereda ali disciplinarna kazen, sme kakor viši državni pravdnik, tako tudi obsojeni uradnik ali sluga, zoper odločbo, da ni nobenega vzroka, prisoditi kazen, sme viši državni pravdnik v osmih dneh po vročbi podati pritožbo do disciplinarne komisije najviše in kasacijske sodnije. Ta odloči brez ustne razprave na podstavi spisov.

§. 67.

Prisodbo ukora ali kake v §. 64. pod a) do c) omenjenih disciplinarnih kazni je vpisati po pravnomočnosti v izkaz osebnega stanu dotičnega uradnika ali sluge. Po preteku treh let po podelitvi ukora ali izvršitvi disciplinarne kazni sme uradnik ali sluga, če je njegovo vedenje brez graje, prositi, da naj se ta vpis izbriše; to dovoliti so pristojne osebe, ki so poklicane po §. 63., odstavku 3. v odločbo pritožbe.

§. 68.

Zoper nesodniške uradnike in sluge, zoper katere se začne pripravljala preiskava zastran takega kaznivega dejanja, katero izključuje koga po veljajočih zakonih od vzprejema v pravosodno službo, in pa zoper nesodniške uradnike in sluge, katerim se prisodi zastran kaznivega dejanja kazenskosočni preiskovalni zapor ali o katerih imovini se razglasi konkurz, je odrediti začasno odstavitev od službe.

Začasna odstavitev od službe pa se sme odrediti tudi tedaj, kadar se zoper nesodniškega uradnika ali slugo začne kazenskosočna pripravljala preiskava zavoljo kakega drugega kaznivega dejanja, ne da bi se mu prisodil preiskovalni zapor, ali kadar zahteva zavoljo njegovega dolžnostim nasprotnega vedenja njega odstranitev varnost ali ugled urala ali korist službe sploh.

Kazenske sodnije, ki uvedó zoper kakega pri sodnji nameščenega ali uporabljanega nesodniškega uradnika ali slugo pripravljalo preiskavo ali kazensko razpravo ali mu prisodijo preiskovalni zapor, so dolžne, priobčiti to predstojniku sodnije, pri kateri je obdolženec nameščen ali uporabljan. Isto velja za priobčitev sklepa o razglasu konkurza.

Prisoditi začasno odstavitev od službe je poklican predstojnik sodnije, pri kateri je dotičnik nameščen, predstojnik nadrejene sodnije in vsaki za preiskovanje sodnije odposlani uradnik.

Kadar se prisodi začasna odstavitev od službe po odstavku 2., tedaj je priobčiti to nemudoma disciplinarni komisiji, katera potem potrdi ali razveljavi odstavitev. Nesodniškemu uradniku po odstavku 2. prisojena začasna odstavitev od službe se sme potrditi samo tedaj, kadar se je zoper njega že uvedla ali se ob enem uvede disciplinarna preiskava.

Med disciplinarno preiskavo sme vsaki čas tudi disciplinarna komisija prisoditi začasno odstavitev od službe iz kakega v odstavku 2. oznamenjenega vzroka.

§. 69.

Zoper prisodbo začasne odstavitve od službe po §. 68., odstavku 1., se sme, ako je ni odredil predsednik najviše in kasacijske sodnije, podati v osmih dneh pritožba do predsednika nadrejene sodnije, zoper sklep disciplinarne komisije više deželne sodnije, s katerim se prisoja ali potrjuje začasna odstavitev, pa v osmih dneh pritožba do disciplinarne komisije najviše in kasacijske sodnije.

Pritožbe zoper sklepe o začasni odstavitvi od službe nimajo odložive moči.

§. 70.

Uradnika, kateremu se je prisodila začasna odstavitev od službe, je smeti omejiti v njegovih prejemkih do polovice, slugo do dveh tretjin njegovih dejalnostnih prejemkov; dokler traja začasna odstavitev, se ne smejo uradniki in sluge povišati na višo plačno stopinjo.

Kadar mine kazensko postopanje brez obsodbe obdolženca, ali kadar ne prisodi disciplinarna komisija zoper uradnika ali slugo nobene disciplinarne kazni, tedaj mu je dodatno izplačati pridržani del njegovih prejemkov. Med začasno odstavljenostjo pretekli čas je v teh primerih po zmislu §. 6. zakona z dne 15. aprila 1873. l. (drž. zak. št. 47) všteti kot službeni čas in pa za odmero preskrbninskega užitka in z začasno odstavitvijo odložena povišba na višo plačno stopinjo se opravi potem s povratno močjo.

Kadar se prisodi samo katera v §. 64. pod a) do c) omenjenih disciplinarnih kazni, tedaj je dodatno izplačati pridržani del prejemkov, odbivši stroške disciplinarnega postopanja.

V vseh drugih primerih ni dodatnega izplačila pridržanega dela prejemkov. Iz njega se po dokončanem kazenskem ali konkurznem postopanju ali po dokončani disciplinarni preiskavi poravnajo večji stroški, ki so morda nastali erarju s postavitvijo nadomestnika za uradnika ali slugo, in pa stroški disciplinarne preiskave.

§. 71.

Brez oprave disciplinarne preiskave se sme izreči odpust iz službe zoper nesodniške uradnike in sluge, nameščene ali uporabljane pri sodnji, ako se spoznajo krive kaznivega dejanja, katero izključuje po veljajočih predpisih od vzprejema v pravosodno službo, ali ako se izrekó po sodnji za zapravljuje. Za ta izrek je pristojna disciplinarna komisija višje deželne sodnije, če pa je uradnik ali sluga nameščen ali uporabljan pri najvišji in kasacijski sodnji, disciplinarna komisija te zborne sodnije.

§. 72.

Predpisi §. 101. v ukazu pravosodnega ministrstva z dne 16. junija 1854. l. (drž. zak. št. 165, podučilo o notranjem uradovanju in opravnem redu sodnih oblastev v kazenskodnih stvareh) o disciplinarnem kaznovanju sodnih slug, ki se uporabljajo za jetniško pažnjo, se ne izpreminjajo.

Četrti oddelek.

Pravosodna uprava in nadzorna pravica.

§. 73.

Sodnije in državna pravdnštva so gledé opravil pravosodne uprave podrejena pravosodnemu mini-

stru. Ob reševanju teh opravil smejo zahtevati sodelovanje uradnikov, podrejenih njih nadzoru.

§. 74.

Neposredni službeni nadzor nad okrajnimi sodnijami opravljajo zborne sodnije prve stopinje in njih predsedniki, neposredni službeni nadzor nad zbornimi sodnijami prve stopinje pa višje deželne sodnije in njih predsedniki; te zadnje morajo nadzirati tudi opravilno vodstvo pri okrajnih sodnijah svojega okoliša. Neposredni službeni nadzor nad državnimi pravdniki pri zbornih sodnijah prve stopinje opravljajo višji državni pravdniki.

Pravosodnemu ministru pristoji neposredni službeni nadzor nad višimi deželnimi sodnijami, nad višimi državnimi pravdnštvi, nad generalno prokuraturo in ob enem splošni višji nadzor nad izvrševanjem pravosodja pri vseh sodnijah in državnih pravdnštvih po ozemlju, za katero velja ta zakon. Pravosodni minister sme vsaki čas nadrobno preiskati te sodnije in državna pravdnštva ali pa jih dati preiskati po osebah, ki jih on odredi v to.

§. 75.

Zborne sodnije prve in druge stopinje in pa njih predstojniki opravljajo neposredni službeni nadzor po ukazilih, ki jih izdá pravosodni minister. Zlasti morajo predstojniki zbornih sodnij občasno (perijodično) nadrobno preiskati sodnije, ki so pod njih nadzorom. V prvih petih letih po začetku veljavnosti civilnega pravnega reda in izvršilnega reda je opraviti preiskavo, v kolikor mogoče, vsako leto, pozneje pa vsaj vsaki dve leti. Kjer zahtevajo to posebni dogodki, se smejo opraviti izredne preiskave ali pa odrediti po predsedniku višje deželne sodnije ali po pravosodnem ministru.

V službeni nadzor poklicana sodna oblastva ali njih predsedniki morajo na podstavi posledkov preiskave ukazati takoj v svojem področju ležeče odredbe, sicer potrebne naredbe pa nasvetovati pri pravosodnem ministru, priloživši poročilo o preiskavi.

§. 76.

V pravici do nadzora je obsežena oblast, paziti na redno izvrševanje opravil, opominjati sodnije in državna pravdnštva na izpolnjevanje njih dolžnosti in odstranjevati zapažene pogoške ali jih naznanjati nadrejeni sodnji, ki je poklicana, da zaukaže potrebne odredbe.

Pravica do nadzora se razteza na vse osebe, namēšene ali uporabljane pri sodnijah, ki so pod tem nadzorom.

Sodnije in njih osebje morajo natančno slušati ukazila oblastev in organov, katerim je izročen njih nadzor, ter jim dati na zahtevanje pojasnila in odgovor o vseh uradnih opravilih.

§. 77.

Najviša in kasacijska sodnja ima pravico, očitati pogreške v poslovanju sodnij prve in druge stopinje, ki jih zapazi ob opravljanju svoje sodniške službe, ter priobčevati pravosodnemu ministru zapazene pogreške in naredbе, pripravne v njih odstranitve.

§. 78.

Pritožbe udeležencev zoper sodnije, sodnijske predstojnike in sodniške uradnike zavoljo odreke ali zakasnitve pravosodja, se smejo podati pri predstojniku neposredno nadrejene sodnije ali, če se zglasē zoper uda zborne sodnije, tudi pri predsedniku te zborne sodnije. Vse ne očitno neutemeljene pritožbe je priobčiti dotični sodnji ali sodniškemu uradniku s pozivom, da naj v določenem roku odpomore pritožbi in poda o tem naznanilo, ali da naj dá na znanje zadržke, ki so na poti. S pozivom se sme združiti po okolnostih zapretitev disciplinarnih naredeb.

Pritožbe, ki se zglasē zoper više deželne sodnije ali zoper najvišo in kasacijsko sodnijo zastran odreke ali zakasnitve pravosodja, je podati pri predstojnikih teh zbornih sodnij, pritožbe, ki merijo zoper predsednike same, pri pravosodnem ministstvu, ter jih rešiti, uporabljajoč zmislova predpise prvega odstavka.

Zoper uradnike sodne pisarnice in izvrševalne uradnike se smejo pritožbe zavoljo neizpolnitve ali neprave izvršbe zakonito jim naloženih ali po sodnji naročenih uradnih dejanj, v kolikor ni za posamezne primere ukazano nič drugega, podati ustno ali pismeno pri sodniških uradnikih, katerim je izročen nadzor nad sodno pisarnico, pri izvršilnem komisarju ali pri predstojniku tiste sodnije, pri kateri se uporablja uradnik. Ti morajo, če treba, po zaslišbi uradnika, odrediti, kar je potrebno, da vzamejo stranki prej ko mogoče vzrok tožbe.

Peti oddelek.

Obravnavanje opravil pri sodnijah.

Izdaja sodnih rešil.

§. 79.

Pismene izdatke sodeb, sklepov, poravnay in dekretov, iti pa v pravni stvari podeljena uradna spričevala in na druga oblastva idoča pisanja in poročila podpisuje pri okrajnih sodnijah posamezni sodnik, ki je izrekel sodbo ali sklenil dotično rešitev, vse druge pismene izdatke pa predstojnik sodnije.

Pri zbornih sodnijah podpisuje vse v pravnih stvareh sporne sodne oblasti in v izvršilnih stvareh potrebne izdatke, uradna spričevala, pisanja in poročila, v kolikor ni določeno nič drugega, predsednik odseka, kateremu je odkazana pravna stvar, pri ne več tekočih pravnih stvareh pa predsednik zborne sodnije; ta podpisuje tudi izdatke v vseh drugih ne k sporni sodni oblasti spadajočih rečeh.

Pri pismeni izdatbi sklepov v pravnih stvareh sporne sodne oblasti se sme nadomestiti navedba imen sodnikov s povedbo odseka, ki je izrekel sklep, in pri okrajnih sodnijah, ki so sestavljene iz več posameznih sodnikov, s povedbo sodnijskega oddelka, izročnega dotičnemu sodniku. Kar se tiče teh povedeb, ni treba, da bi morale biti obsežene v besedah sklepa.

Pismene izdatke ustno oznanjenih sklepov, zoper katere nima stranka posebe pravnega pomočka in kateri tudi ne dajejo pravice do takojšnje izvršbe, je vročiti pri oznanitvi navzočnim strankam samó na zahtevanje.

Vpisniki in zaznamki.

§. 80.

Katere vpisnike, zaznamke in spiske je pisati pri vsaki sodnji, da se doseže za rešitev posamezne pravne stvari potrebni pregled in se zavarujejo hkratu neobhodne opore za nadzor vsega poslovanja in oprave posameznih sodnih odredēb in nalogov, to se določi z ukazom pravosodnega ministra, ali, če bi se pokazala potrebnost posebnih zapiskov za posamezne okoliše viših deželnih sodnij, po predsedniku više deželne sodnije s privolitvijo pravosodnega ministra.

Ti predpisi morajo oznameniti tudi vrsto zapiskov, za katero so določeni razni vpisniki, zaznamki in spiski, vravnati obliko in uredbo teh zadnjih, imenovati organe, kateri jih pišejo, ter ustanoviti posamez, kako je ravnati pri njih pisanju in pa kako in dokle jih je hraniti.

Sodni spisi.

§. 81.

Predpise, kako je ravnati s spisi, ki dohajajo sodnji, je izdati, v kolikor ne ukazuje nič posebnega ta zakon ali ne veljajo za to sicer zakonita določila, z ukazom. Pri tem mora pravosodni minister določiti, v koliko je pisati posebne knjige o došlih vlogah, da se doseže izkaz, h katerim spisom so bili došli spisi privzeti ali katerim oblastvom so bili oddani; v zemljiškknjižnih stvareh pa je zaznamovati vse posamezne sodnji dohajajoče vloge in spise.

Vse spise, ki se tičejo iste pravne stvari, je zbirati v spisovnem sešitku (spisovnem zvezku) ter jih združiti pod istim vkupnim oznamenilom (spisi).

V zemljiškknjižnih stvareh je sestaviti spise po zemljiškknjižnih vložkih. Predpisati se sme, da je deti poverjene prepise listin, na katerih podstavi se je opravil knjižni vpis, k prošnjam za vpis, pridržanim pri sodnji, katerim so bile priložene one listine. Vse istega zemljiškknjižnega vložka se tikajoče vloge, listine, prepise in drugačne spise je privzeti k tem istim spisom.

Rok, do katerega je ob pričetku veljavnosti tega zakona že napravljene spise v zemljiškknjižnih stvareh urediti po zemljiškknjižnih vložkih, se ustanovi s posebno naredbo pravosodnega ministra.

Opravljeni izkazi.

§. 82.

Nadzornemu oblastvu je dajati praviloma opravilne izkaze. Čas, kedaj je dati posamezne izkaze, in pa njih uredba se določi z ukazom pravosodnega ministra. Zborne sodnije prve stopinje morajo predlagati izkaze višim deželnim sodnijam, te zadnje pa te izkaze in pa naravnost po njih dane opravilne izkaze pravosodnemu ministrstvu.

Poročilo, s katerim se predlagajo izkazi pravosodnemu ministrstvu, mora obsegati temeljito mnenje o oskrbovanju pravosodja sploh in povedati odredbe, ki so se vsled opravljenih izkazov že ukre-

nile ali se po opravljenih izkazih zde potrebne, pa presegajo področje više deželne sodnije.

Prav taka poročila morajo dajati pravosodnemu ministrstvu najviša in kasacijska sodnja in generalni prokurator in pa viši državni pravniki, kadar predlagajo svoje redne opravilne izkaze.

Opravila prostovoljne sodne oblasti.

§. 83.

V stvareh nesporne sodne oblasti po zborni sodnji izrečene sklepe je razveljaviti kot nične, ako ni bil odsek pri sklepanju sestavljen po predpisu in se uveljavlja ta pogrešek z rekurzom ali pa opazi po viši sodnji o priliki kakega rekurza, zglašenega iz drugih vzrokov. Ob enem je zaukazati vnovično posvetovanje, katero je opraviti pri zakonito sestavljeni sodnji.

§. 84.

Kadar izreče v stvari nesporne sodne oblasti kak odsek sklep, ki se opira po prepričanosti odsekovega predsednika na očiten prelom ali nepravo uporabo zakona in bi bil nedoletnikom ali pa varovancem ali oskrbovancem v škodo ali bi spravljal sodnijo v nevarnost, da bi bila dolžna, dati povračilo, tedaj sme predsednik odsekov začasno ustaviti izdatbo sklepa in predložiti spise nadrejeni sodnji v odločbo.

§. 85.

S trunkam, katere oskrunijo v stvareh nesporne sodne oblasti v pisemenih vlogah sodnji dolžno spoštovanje z žaljivimi napadi ali katere razžalijo v pisemenih vlogah drugo stranko, namestnika, pooblaščenca, pričo ali izvedenca, sme sodnja, ne kraté kazenskospodnega preganjanja, ki nastopi vsled tega, prisoditi kazen zavoljo nereda (§. 220. civilnega pravnega reda).

Iz istih vzrokov je dopustno, prisoditi kazen zavoljo nereda odvetniku, ki je podpisal pismeno vlogo.

Zastran vzdržbe reda pri narokih in ustnih razpravah, ki se opravljajo v stvaréh nesporne sodne oblasti, je uporabljati zmisloma predpise civilnega pravnega reda (§§. 197. do 203.).

§. 86.

Stvari nesporne sodne oblasti, na katere se uporabljajo predpisi civilnega pravnega reda

o sodnih praznikih, izreči za prazniške stvari po členu XXXVI. vpeljavnega zakona k civilnemu pravdnemu redu, ima pravico predstojnik sodnije ali predsednik stalnega odseka, v katerem je sklepati o pravni stvari.

Povabila zunaj pravde.

§. 87.

Osebe, katere ne slušajo sodnega povabila, se smejo, zapretivši jim kazen zavoljo nereda, povabiti vnovič in s prisodbo te kazni prisiliti, da pridejo k sodnji. Če izostanejo zaporedoma, se sme kazen zavoljo nereda v zakoniti izmeri podvojiti in v nujnih primerih ukazati, da naj jih privede sodni sluga siloma.

Za prisodbo in uporabo kazni zavoljo nereda veljajo določila civilnega pravdnega reda o kaznih (§. 220.).

Vročba.

§. 88.

Vročbe v stvareh nesporne sodne oblasti in pa v konkurznem postopanju je opravljati enako kakor vročbe v državljanskih pravnih sporih, in to uradoma.

Poštna pošiljke in telegrafske depeše.

§. 89.

Pri zakonitih ali sodniških rokih, ki so dani v državljanskih pravnih stvareh stranki za oddajo izjav, podajo predlogov, predajo pravnih spisov ali opravo drugih, sodnega postopanja se tikajočih dejanj, se ne vštevajo dnevi poštnega hoda v rok.

Pismene vloge sodnji se smejo opraviti tudi po telegrafu; zlasti se sme po telegrafu opraviti zglasitev priziva, dosodne pritožbe ali rekurza. Podrobnejše predpise o opravnem obravnavanju takih depeš je izdati z ukazom.

Zastopniki za uboge stranke.

§. 90.

Kadar hoče zglasiti zoper sodbo okrajne sodnije priziv uboga stranka, za zastop te stranke pa še ni

postavljen odvetnik in se njen priziv po §. 465., odstavku 2. civilnega pravdnega reda ne sme izjaviti na zapisnik, ker imata ali ima v kraju pravdne sodnije sedež dva odvetnika ali več odvetnikov, tedaj mora okrajna sodnja po predlogu ali uradoma naročiti uradniku državnega pravdnštva ali sodnije, da naj naredi prizivni spis in ga predá o pravem času. Podpis prizivnega spisa po tem uradniku nadomešča podpis odvetnikov.

Šesti oddelek.

Prehodna in končna določila.

§. 91.

Oblast, vsled vpeljave pravilnika sodnijske pristojnosti, civilnega pravdnega reda in izvršilnega reda in pa tega zakona prestaviti sodnike zoper njih voljo ne gledé na določila člena 6., odstavka 2. v zakonu z dne 21. decembra 1867. l. (drž. zak. št. 144., o sodniški oblasti) na kako drugo mesto ali jih vpokojiti, se začne s 1. dnevom julija 1897. l. in neha gledé prestav na kako drugo mesto dne 31. decembra 1899. l., glede vpokojitve pa dne 31. decembra 1898.

Pri prestavah v drugi službeni kraj je plačati selitvene stroške, ki pristojne po pravilu.

§. 92.

Prej opravljena izročba glasovalne pravice sodniškim uradnikom zborne sodnije in pa pooblastitev sodniških pomožnih uradnikov za opravljanje sodniške službe v malotnem postopanju izgubita z dnevom, katerega zadobi moč civilni pravdni red, veljavnost.

§. 93.

V treh letih po razglasitvi tega zakona se smejo take osebe, ki so opravile z dobrim uspehom preskušnjo za beležništvo, imenovati za sodniške uradnike, če so se podvrgle poprej z dobrim uspehom dopolnilni preskušnji iz strok sporne civilne sodne oblasti in, v kolikor ni ta že bila predmet preskušnje za beležništvo, tudi kazenske sodne oblasti.

Dopolnilno preskušnjo je opraviti pismeno in ustno; predpise, veljajoče sedaj za preskušnjo za sodniško službo, je uporabljati zmislooma na njo. Podrobnejša določila o tem izda pravosodni minister z ukazom.

§. 94.

Predpisi tega zakona o preskušnji za sodniško službo se ne uporabljajo na avskultante in pravne praktikante, ki so že nastopili sodno prakso ob začetku veljavnosti tega zakona.

Kedaj je pričeti v posameznih okoliših više deželne sodnije vaje, oznamenjene v §. 10., to se določi z ukazom.

§. 95.

Pred začetkom veljavnosti tega zakona opravljena sodna ali državnopravdnišvena praksa se od dneva storjene obljube všteva za odmero pokojnine, ako je bila ta praksa nepretrgana, ako se je opravilo precej za njo po veljajočih predpisih vštevno službovanje in ako je dotični uradnik ob začetku veljavnosti tega zakona še v dejalnem službovanju ali ako pade konec tega službovanja v čas med začetkom veljavnosti zakona z dne 10. septembra 1885. l. (drž. zak. št. 136, o trajanju in vštevnosti sodne prakse in o disciplinarnem ravnanju s pravnimi praktikanti) in med začetkom veljavnosti tega zakona.

§. 96.

Ob začetku veljavnosti tega zakona v pisarniški in manipulacijski stroki pri sodnji nameščeni uradniki, vštevši zemljiškoknjižne uradnike, uradnike sodnih računskih oddelkov in sodnih hranilnih uradov, se smejo imenovati za splošno službo v sodni pisarnici, in če so vsposobljeni za vodstvo zemljiške knjige ali za računsko službo, tudi za te posebne službene oddelke sodne pisarnice za uradnike, ne da bi morali opraviti kako preskušnjo.

Opravljati mesto predstojnika ali uradnika-voditelja sodne pisarnice ali izvrševalnega organa so v odstavku 1. oznamenjene osebe vsposobljene, če tudi niso dovršile srednješolskih študij. V petih letih po začetku veljavnosti tega zakona jih sme pravosodni minister v primeru potrebnosti ali iz ozira

vrednih razlogov tudi brez preskušnje, predpisane v §. 18. pravilnika sodnijske pristojnosti, imenovati za predstojnike ali uradnike-voditelje sodne pisarnice ali za izvrševalne uradnike.

§. 97.

Na opravila kazenskega pravosodja je uporabljati določila tega zakona v toliko, v kolikor so ona pripravna za to po svoji kakovosti in niso ukrenjene posebne naredbe s predpisi o kazenskospodnem postopanju.

§. 98.

Določila tega zakona zadobe, v kolikor ni v njem ukazano nič drugega, moč z začetkom veljavnosti civilnega pravnega reda.

S tem dnevom izgube, v kolikor ne obsega ta zakon kake izjeme, veljavnost vsa v drugih zakonitih predpisih obsežena določila o stvareh, ki so vravnane v tem zakonu, zlasti pa predpisi cesarskega patenta z dne 3. maja 1853. l. (drž. zak. št. 81., zastran notranje uredbe in opravnega reda vseh sodnih oblastev), in predpisi zakona z dne 10. septembra 1885. l. (drž. zak. št. 136, o trajanju in vštevnosti sodne prakse in o disciplinarnem ravnanju s pravnimi praktikanti).

§. 99.

Izvršiti ta zakon je naročeno Mojemu pravosodnemu ministru. On mora izdati vse ukaze in naredbe, potrebne v njega izvršitev.

Na Dunaju, dne 27. novembra 1896.

Franc Jožef s. r.

Badeni s. r.

Gleispach s. r.